

Список використаних джерел:

1. Бірченко Н.О., Руденко С.В., Ряснянська А.М. Обліково-аналітичне забезпечення фінансової безпеки аграрних підприємств. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2022. Вип. 13. С. 191-197. 2. Василішин С.І. Ризики економічної безпеки в системі обліково-аналітичного забезпечення управління підприємствами. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 3(2). С. 178-183.

**Сарахман О.М., канд. екон. наук, доцент,
Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна**

Кредитні збитки банків – основні вимоги МСФЗ 9

Банки України ведуть бухгалтерський облік та складають, фінансову звітність згідно з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності, подають та оприлюднюють фінансову звітність відповідно до норм законодавства України і [1]. Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку 24 липня 2014 року опублікувала остаточну редакцію нового Міжнародного стандарту фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» (далі - МСФЗ 9), який є обов'язковим до застосування з 01 січня 2018 року та замінює Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» (далі - МСБО 39) [2].

Зміни в МСФЗ 9 стосуються принципам оцінки кредитних ризиків - перехід до нової моделі оцінки збитків – моделі очікуваних збитків, що вимагає визнання знецінення як за фінансовими активами, так і за зобов'язаннями, починаючи з дати первісного визнання, та передбачає 3 стадії знецінення [5].

Основний принцип моделі «очікуваних збитків» полягає в відображенні загальної картини погіршення або покращення кредитної якості фінансових інструментів. Сума очікуваних кредитних збитків, яка визнається у вигляді оціночного резерву, залежить від ступеню погіршення кредитної якості після первісного визнання.

Очікувані кредитні збитки мають відображати: об'єктивну та зважену за ймовірністю суму, визначену шляхом оцінки певного діапазону можливих результатів, часову вартість грошей, обґрунтовано необхідну та підтверджену інформацію про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх економічних умов, що може бути одержана без надмірних витрат або зусиль станом на звітну дату.

Суб'єкту господарювання необхідно проаналізувати фінансові активи та існуючі фінансові зобов'язання, за якими потрібно буде оцінювати очікувані збитки та визнавати резерв, а саме: розробити моделі оцінки очікуваних збитків за кожним видом фінансових активів та фінансових зобов'язань; враховувати історичну, поточну та прогнозну інформацію (включно з макроекономічними даними) що призведе до більш раннього визнання кредитних збитків, оскільки

суб'єктам господарювання більше не буде доцільно чекати настання понесеної події збитків до визнання кредитних збитків [3].

Такий процес оцінки має включати два етапи: очікувані кредитні збитки протягом 12 місяців (стадія 1), яка застосовується з моменту первісного визнання за умови відсутності значного погіршення кредитної якості; очікувані кредитні збитки протягом всього строку дії фінансового інструменту (стадія 2 та 3), яка застосовується у разі значного збільшення кредитного ризику.

Стадія 2 та 3 відрізняються способом визнання процентного доходу. На стадії 1 (як і на стадії 2) процентний дохід визнається як добуток валової балансової вартості (без урахування резерву) та ефективної ставки відсотка. На стадії 3, коли відбувається подія, яка призводить до кредитного збитку, процентний дохід визнається як добуток амортизованої собівартості (після вирахування резерву) та ефективної ставки відсотка.

Ознаками значного збільшення кредитного ризику є: значна зміна зовнішніх ринкових показників кредитного ризику (процентних ставок, курсів валют); значна зміна кредитного рейтингу фінансового інструменту або позичальника; існуюча або прогнозована несприятлива зміна технологічних, комерційних, фінансових або економічних умов, які можуть вплинути на позичальника; значна або очікувана зміна результатів операційної діяльності позичальника; значна зміна величини наданого забезпечення; прострочення встановлених договором платежів більш ніж на 30 днів МСФЗ 9 не встановлює кількісних (процентних) значень поняття «значного збільшення кредитного ризику». Дана оцінка залежить від величини кредитного ризику при первісному визнанні [4].

Згідно МСФЗ 9 резерви визнаються за усіма фінансовими активами, що включені у відповідні категорії, а не тільки за знеціненими і тоді, коли вже сталися конкретні події збитку, а також по суті, резерви слід починати визнавати, починаючи прямо від дати первісного визнання [5].

МСФЗ 9 може призвести до збільшення рівня резервів, що в свою чергу вплине на балансову вартість активів, прибуток і капітал. Розрахунок кредитних збитків згідно з МСФЗ 9 потребує використання історичної, поточної та прогнозної інформації. Одна із цілей МСФЗ 9 – це зменшення складності бухгалтерських стандартів для фінансових інструментів. Зменшується чи збільшується використання справедливої вартості для різних фінансових інструментів – буде залежати від самого банку.

Список використаних джерел:

1. Сарахман О.М. Облік і складання фінансової звітності банками в період воєнного стану. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 березня 2023 р. Ч. 1. Львів: ЛНУП, 2023. – с. 402-404; 2. Про запровадження МСФЗ 9 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v5914500-16#Text>; 3. Запровадження вимог МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» в бухгалтерському обліку та звітності НБУ та банків України https://nabu.ua/images/uploaded/sys_media_doc/doc_e25caec518eaed32277f980c1a0

19673.pdf; 4. Модель очікуваних кредитних збитків – основні вимоги МСФЗ 9 https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MSFZ_9_Review_pr_2022-09-06.pdf;
5. Снігурська. Л. П. Оцінка активів з метою формування резервів під зменшення корисності за МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5693>.

Сєвідова І.О., д-р екон. наук, професор
Гаврюшенко А.Ю., здобувачка вищої освіти ступеня бакалавр,
рядовий поліції, курсант
Харківський національний університет внутрішніх справ, Україна

Форми бухгалтерського обліку забезпечення інноваційної діяльності

Облік є необхідним елементом фінансово-господарської діяльності людей. Він виник у давнину, коли почалося матеріальне виробництво, і з тих пір його роль постійно зростала внаслідок розвитку господарської діяльності. Облік – це багатогранний процес, який включає спостереження, сприйняття, вимірювання і реєстрацію фактів та явищ, що стосуються природи чи суспільного життя. У контексті господарської діяльності облік означає систематичне фіксування фінансових та економічних подій, що відбуваються в організації. Бухгалтерський облік представляє собою комплексний процес, який включає виявлення, вимірювання, реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання та передачу інформації про фінансову діяльність бюджетної установи зовнішнім та внутрішнім користувачам з метою прийняття рішень.

Бухгалтерський облік має кілька важливих особливостей. По-перше, він є вартісним, оскільки зосереджується на фінансових значеннях та вимірюванні вартості економічних подій і операцій. Це дозволяє забезпечити об'єктивне відображення фінансового стану та результатів діяльності установи. По-друге, бухгалтерський облік є суцільним, що означає, що він охоплює всі аспекти фінансової діяльності установи, включаючи операції з активами, зобов'язаннями, капіталом, доходами та витратами. Це дозволяє забезпечити повну та повноцінну інформацію про фінансову ситуацію та результативність установи. По-третє, бухгалтерський облік є безперервним, що означає, що він проводиться систематично та регулярно протягом певного періоду часу, зазвичай року. Це дозволяє відстежувати зміни в фінансовій діяльності установи та забезпечити актуальну інформацію для управлінських рішень. Бухгалтерський облік також має важливу особливість бути документально обґрунтованим. Це означає, що всі фінансові операції та події повинні мати відповідні підтверджуючі документи, такі як рахунки, накладні, договори тощо. Це забезпечує достовірність та перевірку інформації, що використовується в бухгалтерському обліку [1, с. 51].

Усі ці особливості бухгалтерського обліку мають на меті забезпечити точність, достовірність та повноту контролю у забезпеченні інноваційної діяльності. Це дозволяє не тільки зрозуміти поточний стан фінансів установи, але й зробити обґрунтовані рішення щодо фінансового управління, планування